

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Missis Defunctorum. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9500

quando in die feriali sit officium de Dominica anticipata post Epiphaniam, seu Pentecosten, seu oct. Natiu. Domini: sed vere verba Rubricæ sonant ipsum diem Dominicum, qui colitur à populo, cui non conuenit Missa votiuu priuata.

p. Cum Officio conueniat. Rubrica loquitur de priuatis Missis. nam Conuentualis Missa debet semper concordare cum officio. *capit. cum creatura. de celebrat. Miss.* vbi verbum *mandamus* obligat ad mortale, *ex Bonacin. de leg. disp. 1. q. 1. punct. 7. § 4. n. 7. cum communi; & in c. quidam, & in cap. & hoc de consecr. dist. 1. lege Azor. lib. 10. cap. 32. quest. 7.* & nota, quod neque omitti potest pro Missa Defunctorum in d. *cap. cum creatura.*

* Ex quibus Sacra Rituum Congregatio die 35. Iunii 1611. & die 28. Ianuarij 1612. Deceuit teneri Canonicos omnino ad cantandam Missam de die, vt lucrentur distributiones. & die 16. Ianuarij 1627. duo respondit: alterum, quod ob Missam votiuam, seu pro Defunctis, non potest omitti Missa conuentualis; quod

intellige, salua eadem hac Rubrica de Votiuis assignatis singulis diebus in fine Missalis, cum officio de Feria, & pro Defunctis *tit. seq. numer. 1. & 2.* alterum est, quod neque potest introduci consuetudo in contrarium ritum. & quoad illud primum persistit in eadem sententia die 12. Iulij 1628.

Conuentualis igitur Missa erit semper de die, vel in Feriali officio erit Votiuu, vt supra; secundum ordinem dierum assignatum in fine Missalis; non autem votiuu ad libitum cleri, seu laicorum: priuata vero Missæ poterunt dici Votiuæ quæcumque in diebus non duplicibus, neque Dominicis, non seruato dicto ordine dierum, arbitrio rationabili celebrantis. non tamen conuenit, puta infra octauam Beatæ Virg. dicere Votiuam de eadem; tum quia magis colitur B. Virgo cum Missa de octaua, tum quia secunda oratio esset de eadem B. V. cuius recitatur officium; tum quia sit satis obligationi pro Missa Votiuu, si recitetur longior Missa festiuu.

De Missis Defunctorum. V.

1. q. Prima die cuiusque mensis (extra Aduentum, Quadragesimam, & tempus Paschale) non impedita Officio Duplici, vel Semiduplici, dicitur Missa principalis generaliter pro Defunctis sacerdotibus, & benefactoribus, & alijs. Si vero in ea fuerit festum Simplex, vel Feria, que propriam habeat Missam, aut resumenda sit Missa Dominica precedentis, qua fuit impedita, & infra Hebdomadam non occurrat alius dies, in quo resumari possit: in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis recitatur due Missæ, una pro Defunctis, alia de festo Simplici, vel Feria prædicta. Sed in Ecclesijs non Cathedralibus, nec Collegiatis, dicatur Missa de die cum commemor. generaliter pro Defunctis.

q. Prima die. Suffragiorum pro defunctis in Calendis mentio est apud Alcuinum de diuin. Offic. qui excludit tempus Paschale *cap. de exequijs mortuorum.*
r. Dicantur due Missæ. Cur due Missæ in occurfu cum festo simplici, vel Feria prædicta? quia in Missa de Defunctis non potest fieri commemoratio de Festo, ne-

que de Feria; neque omitti debet semel in mense quod eius fieri potest, Missa principalis pro Defunctis in Collegiatis; neque item omitti Feria prædicta, vel Festum simplex. Heu, negligitur hæc Rubrica, quæ tamen habet verbum; *Dicantur*: quod est præceptiuum.

2. Præterea s. Feria secunda cuiuscumque Hebdomada, in qua Officium sit de Feria, Missa principalis dici potest pro Defunctis. Si autem fuerit propria Missa

Missa de Feria, vel de festo Simplici, vel resumenda sit Missa Dominice precedentis, vt supra, in Missa de die fiat commemoratio (vt dictum est) pro Defunctis. Excipitur tamen Quadragesima, & totum u tempus Paschale, & quando per annum Officium est Duplex, vel Semiduplex; quibus temporibus non dicitur Missa Conuentualis pro Defunctis (nisi in die Depositionis defuncti, & in y Anniuersario pro Defunctis) neque pro eis fit commemoratio. Missa autem priuata pro Defunctis z quocumque die dici possunt, a praterquam in festis Duplicibus, & Dominicis diebus.

f FERIA SECUNDA. Fecit enim eo die Firmamentum Deus, quod & Cælum appellauit, quò defunctorum animas transferri quam primum hac eadem die petimus. Vide miram Sanctæ Matris Ecclesiæ pro defunctis sollicitudinem, quæ initio mensis & hebdomadæ pro iisdem orat; quinimmo eos purgantes honorat FERIA SECUNDA post diem Dominicum, quo Ecclesiæ Triumphanti tributa iam solui; sequentibus diebus militantem iuuat. ortum habet hic ritus in FERIA SECUNDA à Monachis Gamungensibus ex Petro Damiano 1056. & idem in Annal. notauit Baronius anno eodem.

t QUADRAGESIMA. Ergone dicitur Officium defunctorum in Quadragesima absque vlla eorundem Commemoratione in Missa? fit quidem Commemoratio in Missa, sed in tertia Oratione, quæ communis est Viuis, & Defunctis. Cur autem non excipitur Aduentus? quia FERIA SECUNDA non habent Missas proprias, vt in Quadragesima. & conuenit, quia dicitur in Aduentu Officium Defunctorum, cui respondet Missa.

u Tempus Paschale. Mortuorum memoria mortuam habet, quæ non congruit lætitiæ summæ Paschali; & ad vnū Christum tunc est attendendum. Durand. lib. 6. cap. 72.

x Nisi in die depositionis. Non deberet corpus sepeliri defuncti sine Missa. Durand. libr. 7. de Offic. mortuorum, quod erat in vsu, teste Tertull. lib. de anim. cap. 51. & Aug. 9. Confess. cap. 12. de funere Monica matris. & omni tempore, cadauere præsentem, potest celebrari pro defunctis; nisi in Parasceue, quo die Corpus Christi immolari non debet, & eo casu differenda sunt exequiæ in crastinum.

in quo post Missam Sabbati Sancti posset alia Missa celebrari pro Defuncto. quod intellige iuxta patrios mores Durandi, vbi nimirum viget consuetudo sepeliendi defunctos simul cum Missa, & nunquam sine ea absque scandalo. Si quis autem in die Paschæ moriatur, corpus eius referuetur in sequentem diem ob reuerentiam Paschæ. Idem ibidem, & Rituale Rom. Pauli V. In Dominicis, & Festis Missam defunctorum in sepulto corpore concedit Sacra Rituum Congreg. 23. Maij 1603. Festa hoc loco intelliguntur de præcepto æqualia Dominicis & vsque ad Ecclesiæ. sed & Rubrica loquitur de Missa solemni, non autem de priuatis, quæ etiam in sepulcro, hoc est, præsentem corpore in Ecclesiæ, non possunt dici in Dominicis, neque in Duplicibus.

y Anniuersario. Anniuersaria dies defunctorum habet vsum antiquissimum. Clem. lib. 6. Const. Apost. capit. 48. & Tertull. de cor. militis, vt sicut sanctis ea dies prodest ad gloriam, ita defunctis ad salutem Amal. libr. 3. cap. 44. Vnde, si contingat anniuersaria dies in festo celebrari, debet mutari in præcedentem diem, vt citius defunctis consulatur. Dur. loc. cit. quæ ratio militat etiã in tertio, septimo, & trigésimo. Sed in sequentem diem non impeditam sepius transtulit anniuersarias pro defunctis, seu alias pro iisdem Missas Sacra Rituum Congregatio, die 27. Septembris 1608. & die 19. Maij 1614. Quomodocumque verò fiat mutatio (si de perpetua in alium diem mutatione agatur) ab eo faciendam puto, qui commutare potest vltimas voluntates, ex Clem. quia contingit, derelig. dom.

z Quocumque die. Conc. Cabilon. de conf.

conf. d. i. visum; quotidie vult orari, & sacrificari pro Defunctis. Sancta enim est & salubris cogitatio pro Defunctis exorare, ut à peccatis solvantur. 2. Matth. 12.

a Præterquam in Festis, &c. Ne minuatur solemnitas Festi Duplicis, & lætitia Paschalis, quam repræsentat dies Dominicus, Dierum Princeps, S. Ignat. epistol. ad Magnesianos. adde consequenter, & à fortiori, ne que in ijs diebus, in quibus de duplici fieri non potest: quamquam in primo triduo maioris Hebdomadæ hortatur nos Constitutio Apostolica lib. 5. cap. 13. ad orandum pro ijs, qui pereunt; quæ verba importare solent sacrificium apud Sanctos Patres. Sed potest etiam fieri sacrificium sine Missa de

Requiem pro Defunctis. Qua ratione ritus antiquus, & nouus non discordant.

Sacra tamen Rituum Congregat. tolerari posse censuit Missas de Requiem, in duplici Festo, quod non est de præcepto, vt testatorum voluntates adimpleantur. 1. Septembr. 1607. & rursus 20. Iunij 1626. non, ait, ad arbitrium viuorum; quod benè nota; sed pro implenda lege Defunctorum. Dixi: quod non est de præcepto: quia etiam in Festo de præcepto si cadat illud in diem assignatû pro Altari priuilegiato, puta feriam secundam, extra quam priuilegium Altaris pro Defunctis est nullum, non potest adhuc Missa dici de Requiem, vt decreuit eadem Sacra Congregatio die 24. Aprilis 1627.

3 In die Commemorationis omnium Defunctorum, & in die Depositionis, & in Annuario Defuncti dicitur vnatum Oratio; & similiter b in die Tertia, c Septima, d Trigesima, & quocumque pro Defunctis solemniter celebratur: in alijs Missis, plures, vt de Ferys & simplicibus dicitur infra in Rubrica de Orationibus.

Oratio Fidelium, erit vltima. Burchard. vbi plures dicuntur orationes.

b In die tertia. Præter diem obitus, seu depositionis, & Annuariarum, qui celebriores reputantur solemnes habiti sunt, tertius, septimus, & trigessimus, constanti Ecclesiæ ab Apostolis traditione. caueant igitur ij, qui nominant in Missas alios dies quartum, quintum, vigesimum, & eiusmodi, quia neque in Rituali nouo, prout neque in Missali, ponuntur alij dies à prædictis. Et Tertij quidem meminit Clem. lib. 6. Const. Ap. c. 48. propter eum, inquit, qui tertia die resurrexit: vel vt purgetur anima, quæ triplicis est naturæ, irascibilis, concupiscibilis, & rationalis; vel vt in ea Sanctæ Trinitatis imago integrè reparetur. Alcuin. loc. cit. vel vt absoluantur à peccatis, quæ patrauit, cogitatione, verbo, & opere, Durand. loco citato.

c Septima. Mysteria Septimæ diei scribit Ambros. orat. de fide resurrect. quia Symbolum est futuræ quietis. Addit Alcuinus, vt anima suo corpori reconcilietur; illa namq; vt diximus tripliciter peccare solet, & corpus item quadrupliciter

ob humores quatuor, quibus constat. Durandus vult significari vitæ totius purgationem, quæ septem diebus in orbem ducitur, fortasse ab Eccles. 22. hic ritus ortum habet: luctus mortui septem dierum; vel à Ioseph Ægypti Prorege, qui septem impleuit dies luctus super defunctum Patrem suum. Gen. 50.

d Trigesima. Trigesimum diem commendat S. Ephrem in suo Testamento apud Surium Tom. 1. deriuaturque ritus à morte Aaron & Moylis, quos fleuit populus triginta diebus. Num. 20. Deuter. 20. Vel quia Dominus baptizatus est annum agens trigessimum: Alcuin. Vel quia in hac mensura ætatis Christi resurgemus omnes. Idem. Vel quia hac ætate Adam creatus fuit, secundum communioem Doctorem sententiam; vel vt, quicquid in Decalogo legis defuncti deliquerunt, in Sanctæ Trinitatis misericordia deleatur. Hugo de Miss. obser. lib. 3. capit. 37. nãter decies constituunt triginta. Trigesimum numerum obseruant alij, ea ratione, vt per triginta dies fiat Missa pro defunctis: solemnius autem tertia die, septimaque,

maque, intra triginta, & ipsamet trigesima. *Amalar. lib. 4. cap. 42.* Ritus autem triginta dierum à Sancto Gregorio Papa, 4. *Dialog. 55.* præscribitur Abbati Precioso pro Monacho Iusto ijs verbis: *Vade, ab hodierna die diebus triginta continuis offerre pro eo sacrificium stude, ut nullus omnino prætermittatur dies, quo pro absolutione illius hostia salutaris non offeratur.* ex quibus intelligere possunt celebraturi Missas, quas vocant S. Gregorij, hoc est, institutas, aut approbatas à S. Gregorio, quod Primo non est necesse, ut idem Sacerdos per mensem celebret diebus triginta; sed necesse est, ut offeratur hostia per mensem, siue ab vno, siue à pluribus, ut patet ex ijs verbis, *stude offerre*; neque addit Abbati *per te*, quod esset onus graue. Secundo, sufficit offerri sacrificium; non autem omnes Missæ dicendæ sunt ritu proprio de defunctis, qui in Dominicis intercurrenti-

bus prohibetur. Tertio, continuis diebus fieri debent, *ut nullus omnino prætermittatur dies*, remota superstitione, quam vetuit *Trid. Sess. 22.* ratione numeri. neque discontinuantur ob triduum maioris Hebdomadæ; quo ex vsu Ecclesiæ probato non debet celebrari. Doctores autem, qui volunt eas posse discontinuari, vel vno die dici omnes 30. concludunt valere, tanquam triginta Missas; sed non ut eas, quas instituit S. Greg. ut ex eiusdem verbis patet.

* Dubitatum aliquando fuit, edito decreto S. Congregat. de quo infra, prohibente quasdam Missas Sancti Gregorij pro Viuis & Defunctis: An prohibita censentur prædictæ triginta Missæ Sancti Gregorij? at negauit Sacra Rituum Congregatio die 28. *Octob. 1628.* & prælo datum est Decretum petentibus Monachis S. Gregorij de Vrbe.

4 e *Sequentia pro Defunctis dicitur in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum, & Depositionis defuncti, & quodocunque in Missa dicitur vna tantum Oratio: in alijs autem Missis pro Defunctis dicatur ad arbitrium Sacerdotis.*

e. *Sequentia.* Prosa, siue Sequentia hoc est. *Dies ira, dies illa.* Significat autem iubilationem, & hoc nomine quamcunque Sequentiam vocat Ordo Romanus, ut idcirco cantari debeat, cum solemnius celebratur pro Defunctis. Sequentia quo-

que appellatur, quia per cantus amenitatem ad sequentia præparat, *Hugo Victor. de offic. eccl. lib. 2. cap. 19.* vel quia sequitur, *Alleluia*, in alijs Missis festiuis, *Cornelius Schultingius*, qui & Profam eam dici putat: quia lege metri caret.

De Translatione Festorum. VI.

1 **I**N dicendis Missis seruetur Ordo Breuiarij de Translatione Festorum Duplicium, & Semiduplicium, quando maiori aliquo festo, seu Dominica impediuntur. In Ecclesijs autem vbi titulus est Ecclesia, vel concursus populi ad celebrandum Festum, quod transferri debet, possunt cantari due Missæ, vna de die, alia de festo: excepta Dominica prima Aduentus, Feria quarta Cinerum, Dominica prima Quadragesime, Dominica Palmarum cū tota hebdomada maioris, Dominica Resurrectionis, & Dominica Pentecostes, cum duobus diebus sequentibus, die Natiuitatis Domini, Epiphaniæ, Ascensionis, & Festo Corporis Christi, aut saltem commemoratio fieri de festo, si de eo non debeat celebrari Officium illa die.

De Translatione Festorum & nos doc-

loco solutiores leges Missæ, quàm officij diuini, & quia populus concurrat ad audien-